

Список використаних джерел:

1. Danae Kyriakopoulou with Georgina Kyriacou and Natalie Pearson. *How does climate change impact on international trade*. 2023.
2. Dellink, R., et al. (2017), "International trade consequences of climate change", *OECD Trade and Environment Working Papers*, No. 2017/01.
3. *Forum on Trade, Environment, & the SDGs (TESS). Trade and Environment at the World Trade Organization: State of Play and Entry Points*. 2024.
4. UNFCCC. *China Pledges USD 361 billion Investment in Renewable Energy*. 2017.
5. UNFCCC. *What is the Paris Agreement?*
6. Ліщинський, І. О. (2018). Концептуальний мейнстрим регіонального зростання. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*, (6), 46-50.

Вероніка ЯКИМЧУК

студентка Західноукраїнського
національного університету

СТАЛІСТЬ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ВИКОРИСТАННІ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ: ВИКЛИКИ ДЛЯ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ

Ця тема має велике значення в сучасному глобальному контексті, оскільки світ стикається зі зростаючою деградацією навколишнього середовища, виснаженням ресурсів та зміною клімату. Концепція сталості та відповідальності у використанні природних ресурсів тісно пов'язана з ідеєю циркулярної економіки, яка має на меті мінімізувати відходи та максимально ефективно використовувати ресурси. Тому важливо розглянути мотиви переходу до циркулярної економіки, акцентуючи на необхідності свідомого відокремлення економічного зростання від негативного впливу на навколишнє середовище. [6]

Насамперед концепція сталого розвитку охоплює ідею задоволення потреб сьогодення без шкоди для здатності майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби. Вона передбачає відповідальне використання природних ресурсів, захист довкілля та сприяння соціальному й економічному добробуту. Сталий розвиток - це багатогранна концепція, яка вимагає цілісного підходу до управління ресурсами з урахуванням екологічних, соціальних та економічних чинників.

Відповідальність у використанні природних ресурсів стосується етичних і моральних зобов'язань окремих осіб, організацій та урядів гарантувати, що видобуток, виробництво та споживання ресурсів не завдають шкоди навколишньому середовищу та не ставлять під загрозу добробут теперішніх і

майбутніх поколінь. Це передбачає мінімізацію негативних наслідків, таких як забруднення, руйнування середовища існування та втрата біорізноманіття, а також сприяння позитивним результатам, таким як збереження, відновлення та сталий розвиток.

Тому все більше набуває популярності поняття “циркулярна економіка”. Циркулярна (кругова) економіка – нова економічна модель, основною ідеєю якої є повторне використання матеріалів, а принципом – утримання ресурсів у використанні, із продовженням їх життєвого циклу, а також реалізацією безвідходного виробництва [7]. Вона ґрунтується на принципах проектування відходів і забруднення, збереження продуктів і матеріалів у використанні та регенерації природних систем. У контексті використання природних ресурсів циркулярна економіка пропонує основу для досягнення сталості та відповідальності шляхом замикання циклу ресурсних потоків і мінімізації видобутку первинних матеріалів.

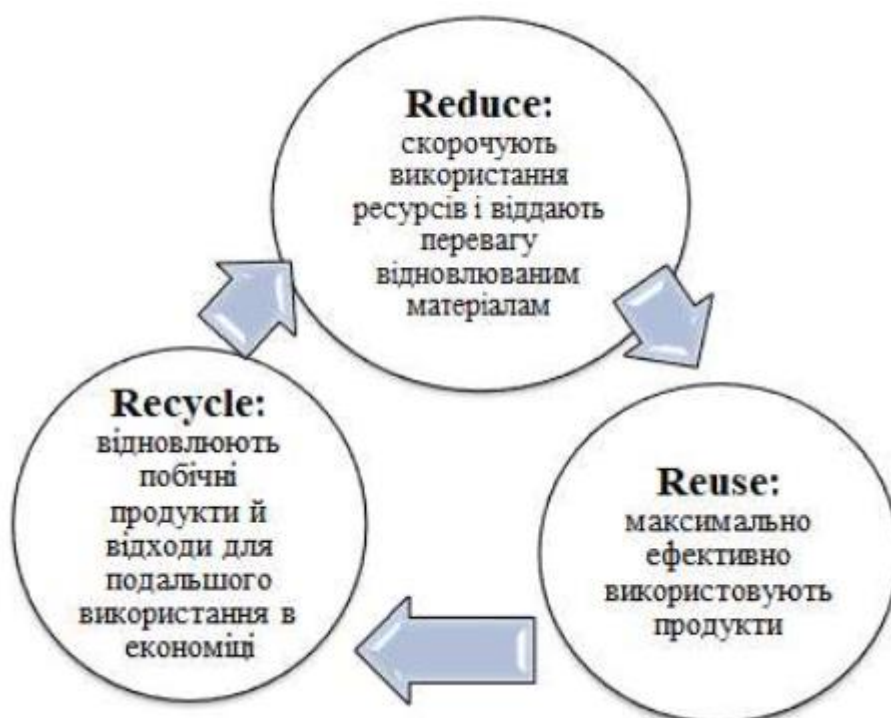

Рис. 1. Принципи циркулярної економіки [5]

Перехід до циркулярної економіки вимагає переходу від традиційної лінійної моделі виробництва та споживання, яка базується на підході "взяв-виготовив-утилізував", до більш регенеративної та відновлювальної моделі, яка надає пріоритет ресурсоефективності, довговічності продукції та відновленню матеріалів. Забезпечуючи використання ресурсів якомога довше, витягуючи з них максимальну цінність і мінімізуючи утворення відходів, циркулярна економіка пропонує шлях до сталого та відповідального управління ресурсами. Циркулярна економіка є драйвером, поштовхом до нової промислової революції. Ця парадигма спрямована на максимальну економічну ефективність використаних

ресурсів і досягнення цілей сталого розвитку, зниження шкідливого впливу на довкілля [4], адже сприяє підвищенню ефективності процесів у ланцюгах створення вартості, зменшуючи неефективне споживання та природокористування.

Незважаючи на потенційні переваги циркулярної економіки, існує чимало викликів, пов'язаних із досягненням сталості та відповідальності у використанні природних ресурсів. Однією з головних проблем є глобальне збільшення споживання ресурсів, спричинене зростанням населення, урбанізацією та економічним розвитком. Це призвело до посилення тиску на природні екосистеми та обмежені ресурси, що спричинило погіршення стану довкілля та руйнування екосистем.

Іншою проблемою є поширеність несталих і безвідповідальних практик видобутку, виробництва та споживання ресурсів, особливо в таких галузях, як гірничодобувна промисловість, сільське господарство, лісове господарство та переробна промисловість. Ці практики часто призводять до вирубки лісів, ерозії ґрунтів, забруднення води та викидів парникових газів, що негативно впливає на біорізноманіття, клімат і здоров'я людей.

Крім того, нерівномірний розподіл ресурсів та екологічного тягаря між різними регіонами та соціальними групами створює виклик для досягнення сталого розвитку та відповідальності. Країни, що розвиваються, часто несуть основний тягар деградації довкілля та виснаження ресурсів, тоді як промислово розвинені країни споживають непропорційно велику частку світових ресурсів і роблять значний внесок у забруднення та утворення відходів.

Незважаючи на виклики, існують численні можливості для просування сталості та відповідальності у використанні природних ресурсів у рамках циркулярної економіки. Одна з таких можливостей полягає в розробці та впровадженні практик сталого управління ресурсами, які надають пріоритет збереженню, ефективності та інноваціям. Це включає в себе впровадження практики сталого лісового та сільського господарства, використання відновлюваних джерел енергії та просування екологічно чистих технологій і продуктів.

Ще одна можливість виникає завдяки зростаючій обізнаності та пропаганді екологічної та соціальної відповідальності серед споживачів, бізнесу та урядів. Зростає попит на стійкі та етично вироблені товари та послуги, а також посилюється тиск на компанії, які змушені впроваджувати екологічно чисті практики та ланцюги поставок. Це дає можливість бізнесу диференціювати себе на ринку, впроваджуючи принципи сталого розвитку та відповідальності у свою діяльність.

Разом з тим, одним із найважливіших уроків, які можна винести з COVID-19, полягає в тому, що європейські індустріальні екосистеми повинні

бути більш стійкими, витривалими та менш залежними від турбуленцій в інших регіонах світу або глобальних факторів. Таким чином, набуває актуальності підвищений акцент на стійкості та розвитку локальних індустріальних екосистем [2].

Крім того, розвиток технологій і зростання цифрової економіки відкривають можливості для оптимізації використання ресурсів і просування циркулярності. Інновації в матеріалознавстві, технології переробки та цифрові платформи для спільного використання та повторного використання ресурсів мають потенціал для трансформації способу управління та використання ресурсів, що призведе до більшої ефективності та зменшення впливу на довкілля.

Тому ефективна політика та управління мають важливе значення для сприяння сталому та відповідальному використанню природних ресурсів. Уряди відіграють вирішальну роль у встановленні правил, стандартів і стимулів, які заохочують сталі практики і перешкоджають шкідливій діяльності. Це включає в себе впровадження природоохоронного законодавства, планування землекористування, заходи з контролю за забрудненням, а також стимули для розвитку відновлюваної енергетики та ресурсоефективності.

Міжнародне співробітництво та угоди також мають вирішальне значення для вирішення глобальних проблем, пов'язаних з використанням ресурсів та погіршенням стану довкілля. Сюди входять ініціативи, спрямовані на боротьбу з незаконною вирубкою лісів, регулювання торгівлі видами, що перебувають під загрозою зникнення, та пом'якшення наслідків зміни клімату. Крім того, міжнародні організації та багатосторонні угоди можуть сприяти обміну передовим досвідом, передачі технологій та фінансовій підтримці ініціатив зі сталого управління ресурсами в країнах, що розвиваються.

Отже, концепція сталості та відповідальності у використанні природних ресурсів у рамках циркулярної економіки є надзвичайно важливою для вирішення екологічних, соціальних та економічних проблем, з якими стикається сучасний світ. Попри значні виклики, пов'язані з досягненням сталості та відповідальності, існують також численні можливості для сприяння відповідальному управлінню ресурсами, зокрема впровадження сталих практик, зростання споживчого та ділового попиту на етичну продукцію, а також потенціал технологічних інновацій. Ефективна політика та управління мають важливе значення для переходу до більш сталого та відповідального використання природних ресурсів, а міжнародне співробітництво має вирішальне значення для вирішення глобальних проблем, пов'язаних з використанням ресурсів та погіршенням стану довкілля. Прийнявши принципи циркулярної економіки та сприяючи сталому і відповідальному управлінню ресурсами, ми можемо працювати на шляху до більш справедливого, стійкого і процвітаючого майбутнього для наступних поколінь.

Список використаних джерел:

1. Артемов, В., Бахчеван, Е., Бочко, О. Циркулярна економіка - виклик сучасності. *Економіка та суспільство*. 2023. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-17>
2. Горбаль Н. І., Ломага Ю. Р. *Циркулярна економіка – основа сталого розвитку підприємств*. 2022.
3. Зварич І. Я. *Глобальна циркулярна економіка як засіб побудови нового екологічно стійкого суспільства*. 2016
4. *Підвищення конкурентоспроможності ЄС: циркулярна економіка: монографія*. 2021. За ред. О. І Кузьміна, О.Г. Мельник, Н.І. Горбал. Львів: Міські інформаційні системи.
5. Ящук І. Резолюція 1-ої всеукраїнської конференції «Індустрія 5.0». 2023. URL: <https://www.clusters.org.ua/blog-single/resolution-of-the-ukrainian-conference-industry5-0/>
6. *Circle Economy. (2023). The circularity gap report 2023: Methods (v 1.0). Amsterdam: Circle Economy. Retrieved from: CGRI website. URL: https://www.circularity-gap.world/about.*
7. Tukker A. *Product services for a resource efficient and circular economy – a review. Journal of Cleaner Production*. 2015.

Дмитро ЗАЙЦЕВ

Студент

Науковий керівник:

Марія ЛИЗУН

д.е.н., професор

*Західноукраїнський національний
університет*

ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН

Міжнародна економіка в умовах кліматичних змін стикається з глобальними викликами, які вимагають комплексного підходу та спільних зусиль країн для забезпечення сталого розвитку та збереження навколишнього середовища.

1. Кліматичні зміни стають одним із найбільших викликів для сучасної міжнародної економіки, оскільки вони впливають на всі сфери глобального бізнесу та торгівлі.